

СТАНОВИЩЕ

ОТ СЪВЕТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО, КОНСУЛТАТИВЕН ОРГАН КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

ОТНОСНО:

Проект на решение за създаване на Временна комисия за установяване на факти и обстоятелства относно дейността на Джордж Сорос и Александър Сорос и техните фондации на територията на Република България, финансиращи български физически и юридически лица и неправителствени организации, както и установяване на свързаността им с политически партии, магистрати, образователни институции, медии, бизнес структури и органи на държавна власт

Сигнатура: [51-554-02-279](#)

Внесено на 4 ноември 2025 г. и прието на 5 ноември 2025 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Съветът за развитие на гражданското общество (СРГО) е създаден на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) и съобразно правомощието му по чл. 4, ал. 4, т. 1 от ЗЮЛНЦ изразява своето становище във връзка с решението на Народното събрание за създаване на Временна комисия за установяване на факти и обстоятелства относно дейността на Джордж Сорос и Александър Сорос и техните фондации на територията на Република България, финансиращи български физически и юридически лица и неправителствени организации, както и установяване на свързаността им с политически партии, магистрати, образователни институции, медии, бизнес структури и органи на държавна власт (Временната комисия)

Членовете на Съвета са единодушни в позицията, че Временната комисия има за цел стигматизиране на достъпа на НПО до външно финансиране, очерняне на отделни организации и създаване на смразяващ ефект върху други организации. Поради това чрез

създаване на Временната комисия законодателната власт нарушава конституционно гарантираната свобода на сдружаване и международните договори за защита правата на човека, по които България е страна. Настояваме временната комисия да бъде закрыта. Аргументите ни за това са:

Очернящият нарратив срещу гражданските организации в България е заплаха за свободното упражняване на правото на сдружаване от всеки български гражданин и поставя под въпрос мястото на демократичните ценности в обществото ни. Политическият трибунал, маскиран чрез Временната комисия, пряко нарушава както позитивното задължение на държавата за защита на правото на сдружаване чрез създаване на благоприятна среда за упражняването му, така и негативното задължение да се въздържа от действия, които могат да стигматизират или делегитимират дейността на гражданските организации. В тази връзка

- **ОИСР** отбелязва, че правото на сдружаване обхваща и възможността гражданските организации да имат достъп до разнообразни източници на финансиране включително с произход от чужбина. Според ОИСР: “Държавните практики, които будят най-голяма загриженост в тази област, са ... стигматизиране или делегитимиране на дейността на асоциации, финансирани от чужбина, като се изисква те да бъдат обозначени по унизителен начин; инициране на кампании за одит или инспекция с цел тормоз над такива асоциации”¹
- **Венецианската комисия** многократно е изразявала становища срещу стигматизиране на граждански организации чрез „лепене на етикети,“ което по същество се осъществява от вменияващите нелегитимно чуждестранно влияние мотиви и мандат формулирани в решението за създаване на Временната комисия.²
- **Механизмите за защита на правата на човека към ООН** също многократно са отбелязвали в свои документи, че властите следва да се въздържат от публични очернящи кампании целящи да заглушат граждански активисти и организации борещи се защита на правата на човека.³

¹ Guidelines on Freedom of Association, параграф 222, <https://www.osce.org/files/f/documents/3/b/132371.pdf>

² Например: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2021\)027-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2021)027-e) ; [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2017\)015-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2017)015-e)

³ Например: Situation of human rights defender, Note by the Secretary-General, <https://docs.un.org/en/a/70/217>

Създаването на Временната комисия е и пореден пример за анти-демократичната тенденция през последните години включваща и редица законодателни инициативи за нелегитимно ограничаване на упражняването на правото на сдружаване, които единствено се използват за стигматизиране на гражданските организации в България и за атака срещу основополагащите разбирания за защита на граждански права – свободата на изразяване, сдружаване и мирни събрания на гражданите.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

В годините на демократично развитие на България гражданските организации затвърдиха своята съществена роля в решаването на социално значими проблеми. Именно заради това е особено важно отговорното и стриктно изпълнение на механизмите на правовата държава, част от които е защитата на гражданските права и свободи, включително и особено от посегателство от страна на държавата, както и осигуряването на благоприятна среда за тяхното упражняване. Припомняме също, че институциите и политическите субекти, които се борят за участие в управлението, трябва да се отчитат пред гражданите, а не обратното.

СРГО призовава Народното събрание да приеме решение за закриване на временната комисия и да насочи вниманието си към разкриваните от гражданските организации, активисти и медии злоупотреби с публични средства. Призоваваме и всички парламентарни групи да отхвърлят занапред предложения, употребяващи законодателната власт за ограничаване на конституционно гарантирани права и парламентарната трибуна - за очернящи кампании срещу гражданите и техните организации, както и да заемат категорична позиция в защита на гражданското общество, на конституционните права на българските граждани, на авторитета на България като развита страна, част от съвременната демократична общност.

Членове на Съвета за развитие на гражданското общество

Български център за нестопанско право

Фондация „Заедно в час“;

Сдружение „Български дарителски форум“;

Сдружение „Български Хелзинкски комитет“;

Фондация „Работилница за граждански инициативи“;

Сдружение „Асоциация на европейските журналисти-България“;

Фондация „Антикорупционен фонд“;

Българска фондация биоразнообразие;

Сдружение „Национален младежки форум“;

Сдружение „Форум гражданско участие“;

Фондация „Български фонд за жените“;

Сдружение „Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе;“

Фондация „Карин дом“;

Фондация „За нашите деца“.